

در پیچه

۷ آیا قبل از ورود اسلام به ایران هم حجاب در ایران وجود داشته است؟

داستان آدم و حوا فطری بودن پوشش را ثابت می‌کند. قرآن می‌فرماید: «فَلَمَّا ذَاكَ الشَّجَرَةَ بَدَتْ لِهِمَا سَوْءَ انْتِهَامَا وَطَلَقَا يَخْضَعَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ» نگاه که آدم و حوا از آن درخت ممنوعه چشیدند پوشش آن دوازده بین رفت که به سرعت با برگ درختان خود را پوشاندند.

سرعت پوشش با برگ درختان بهشتی ولو به‌طور موقت بیانگر فطری بودن پوشش است. با پیشرفت زمان نوع پوشش هم عوض می‌شود تا به امروز که پوشش به‌گونه‌های مختلف وجود دارد.

از نقوش هخامنشی تصاویری به یادگار مانده که در آن زن‌های بومی، پوشش‌های جالبی دارند؛ پیراهن ساده و بلند، دارای آستین پر چین و کوتاه، از زانو به پایین و دامن شراهیایی که تا به معج اویزان است.

این نقوش، تصویری از زن بومی ایران را نشان می‌دهد که از پهلوی بر اسب سوار شده و چادری مستطیل شکل روی سر و لباس خود افکنده است و زیر آن یک پیراهن، دامن بلند و زیر آن نیز پیراهنی دیگر و بلندتر تا معج پانمایان است.

زنان پارسی از نوع لباسی که مردان هخامنشی می‌پوشیدند نیز استفاده می‌کردند. این گفته را تصویر حک شده روی ظرف گلی که امروز در موزه هرمیتاژ نگهداری می‌شود، تأیید می‌کند. شکل این لباس از نظر دامن و بالای پوش به شکلی است که شانه و آستین آن چون مانند شئل است، با هر اندامی متناسب است، و دامن نیز در صورتی که قد زن و مرد با هم اختلاف زیادی نداشت، مناسب بود. بنابراین لباس زنان این دوره یک لباس کاملاً پوشیده بوده است. علاوه بر اینها دقت در لباس ملی کشورهای جهان به خوبی ثابت می‌کند که حجاب در میان ملل جهان وجود داشته و از ابتکارات اسلام یا مختص چند کشور خاص نیست.

پس در واقع حجاب یک امر فطری است و پیش از اسلام نیز وجود داشته است، اما با ظهور اسلام تکمیل شده است.

۸ چرا می‌گویند امنیت دختران فقط با حجاب فراهم می‌شود در حالی که بدون حجاب هم می‌توان امنیت داشت؟

امنیت یک مفهوم نسبی است؛ یعنی امنیت انواع مختلفی دارد. مثلاً شما از اموالتان محافظت می‌کنید. اگر مقداری پول خرد داشته باشید، ممکن است روی میز آنها را رها کنید. اگر پول نقد داشته باشید، آن را در کتو یا کمد قرار می‌دهید. اگر پول‌ها از یک مقدار بیشتر شود، آن را در بانک قرار می‌دهید که از امنیت آنها مطمئن شوید.

اگر طلا و جواهرات داشته باشید، برای مراقبت از آنها اقدامات بیشتری انجام می‌دهید. پس امنیت یک مفهوم عمیق است خصوصاً برای خانم‌ها. فراهم شدن امنیت برای خانم‌ها فقط با حجاب ممکن نیست؛ اما بدون شک حجاب یکی از مهم‌ترین ابزارهای تأمین امنیت برای خانم‌ها در تمام دنیاست. خوشبختانه آمار خشونت و ایجاد مزاحمت برای خانم‌ها در کشور ما، نسبت به کشورهای غربی (یا شرقی) بسیار کمتر است.

در کشورهایی که قوانین پوشش برای خانم‌ها بازتر است، هر مقدار که میزان پوشش خانم‌ها کمتر می‌شود، امنیت آنها نیز کاهش پیدا می‌کند.

آمار وحشتناک تجربه‌های خشونت و مزاحمت برای خانم‌ها در کشورهای غربی و شرقی، چیز پنهانی نیست و با یک جست‌وجوی ساده قابل مشاهده است؛ بنابراین امنیت تنها با حجاب تأمین نمی‌شود اما حجاب و پوشش مناسب یکی از مهم‌ترین ابزارهای تأمین امنیت است.

۹ آیا حجاب در زمان انبیا نیز اجباری بود؟

برخی معتقدند در زمان انبیا حجاب اجباری نبوده است. اولاً در این رابطه اجماع نیست. مثلاً به اعتقاد شهید مطهری اساساً دوره‌ای را نمی‌توان نشان داد که به‌طور عمومی شدت حجاب بیش از زمان رسول اکرم(ص) باشد. و احتمالاً این شدت حجاب بیانگر اهتمام حکومت نبوی در اجرای این دستور الهی است، با این حال استدلال ما اینجاست. چون حجاب امری اجتماعی است.

احکام اجتماعی و حکومتی عقلاً و شرعاً جزء اختیارات حاکم است. منحصر به سیره اهل بیت نیست و کاملاً منطبق با شرایط زمان و مکان است. یعنی یک مسئله می‌تواند در یک دوره‌ای موضوعیت نداشته باشد و در دوره دیگر مسئله آن روز جامعه باشد.

مثل اینکه امیرالمومنین(ع) مالیات را بر اسب قرار می‌دهند حال آنکه در زمان پیامبر(ص) اینطور نبوده است. یا اینکه برخی امه در دوره خود خمس را از شیعیان نمی‌گرفتند. پس قانونگذاری برای حجاب جزو اختیارات حاکم است و نیازی به انطباق با دوره زعامت اهل بیت ندارد. حجاب می‌تواند در دوره‌ای به جهت اجتماعی سختگیرانه نباشد و در دوره دیگر الزام آور باشد.

عکس همسفری احمد عباس نژاد

پاسخ به ۲۳ شبهه مهم حجاب

پرونده‌ای برای مرور شبهات و سؤالات مربوط به حجاب

۱ چرا کشورهای مسلمان مثل امارات، عربستان و... حجابشان اختیاری است؟

اولین نکته این است که بدانید بین کشورهای مسلمان و کشورهای اسلامی تفاوت وجود دارد. ما مسلمانان را داریم اما کشورهای اسلامی زیادی نداریم. کشورهای اسلامی یعنی کشوری که براساس قوانین اسلام اداره شود. در میان کشورهای اسلامی هم وضع متفاوت است. یعنی برخی کمتر به قوانین اسلامی پایبند هستند و برخی بیشتر. اجازه دهید به یک داستان جالب اشاره کنم. یکی از شخصیت‌های فرهنگی تعریف می‌کرد روزی در قاهره، پایتخت مصر سوار تاکسی شده بودم. راننده از من پرسید اهل کدام کشور هستی؟ گفتم خودت حدس بزن. اسم برخی کشورهای مثل لبنان و عراق را برد. جواب منفی دادم و به او گفتم من اهل اسلامی‌ترین کشور دنیا هستم. راننده بلافاصله به سمت من برگشت و گفت ایرانی هستی؟ جالب اینجاست که مصر خودش یک کشور اسلامی است. اینکه اثرات حفظ حجاب در ایران، نسبت به کشورهای غربی و اسلامی چه بوده است را نیز می‌توان در آمار مربوط به جایگاه خانواده، امنیت، بهداشت، تحصیلات و... برای خانم‌ها مقایسه کرد. هر کسی مختار است سبک پوشش خود را انتخاب کند و ما باید به عقاید هم احترام بگذاریم، بنابراین در حیطه حجاب اجازه امر به معروف نیست. همینطور هر شخصی در انتخاب محل زندگی خود اختیار دارد. ولی آیا کسی می‌تواند به این بهانه در وسط یک میدان خانه بسازد؟ و بگوید هر کسی اختیار خود را دارد و من علاقه دارم اینجا زندگی کنم؟ یا فردی بگوید دلم می‌خواهد با صدای بلند موسیقی گوش بدهم و در مقابل اعتراض همسایه‌ها بگوید به عقاید هم احترام بگذاریم؟! خیلی از تعاریف مثل علاقه، اختیار و عقیده وقتی جنبه اجتماعی پیدا می‌کنند از حیطه شخصی خارج می‌شوند. بنابراین حدود اختیار در محیط خصوصی و اجتماعی، متفاوت است. در اجتماع هر شخص موظف به رعایت قوانینی است که فرهنگ و عرف جامعه مشخص می‌کند و طبیعی است که در کشور ما که اکثریت قریب به اتفاق مردم مسلمان هستند، این قوانین از اسلام گرفته شده باشد. پس احترام به عقاید دیگران، با رعایت حجاب در اجتماع اتفاق می‌افتد و یکی از مصادیق امور لازم برای امر به معروف و نهی از منکر نیز همین مسئله حجاب است.

۲ مگر می‌شود به زور کسی را وادار به رعایت حجاب کرد؟

حجاب یکی از احکام الهی و یکی از قوانین کشور است. در محیط‌های خصوصی، حجاب یک مسئله بین هر فردی با خداست اما در فضای عمومی اجتماع، دیگر مسئله فرق می‌کند. همانطور که رعایت بقیه قوانین برای همه لازم است، حجاب هم باید در کوچه و خیابان رعایت شود. حجاب چه تفاوتی با دیگر قوانین مثل قوانین راهنمایی و رانندگی دارد؟ مثلاً هر کسی بگوید مگر به زور می‌شود پشت چراغ قرمز ایستاد؟ من دلم می‌خواهد همیشه از چراغ قرمز عبور کنم. یا حتی در مورد همین قوانین پوشش، یک آقا بگوید من می‌خواهم بدون پیراهن در خیابان‌ها راه بروم و به زور نمی‌شود پیراهن تن کسی کرد. اگر این منطق در همه ابعاد زندگی جاری شود، به‌نظر شما زندگی اجتماعی ما چه وضعی پیدا می‌کند؟

۳ آیا همه با حجاب‌ها دل‌پاک هستند و همه بی‌حجاب‌ها دل‌ناپاک؟

اگر شما بخواهید برای رفتن به جایی، ماشین بگیرید و ۲ گزینه داشته باشید، کدام را انتخاب می‌کنید؟ راننده‌ای که ظاهر شلخته، کثیف و نامرتبی دارد یا راننده‌ای که لباس مرتب و آراسته‌ای دارد؟ پاک‌ی دل یک امر درونی است و به راحتی نمی‌توان در خصوص آن اظهار نظر کرد. تنها خداست که از دل‌های ما آگاه است و از درون ما خبر دارد. اما دل پاک نشانه‌هایی دارد که ظاهر عقیفانه و حیای در رفتار، می‌تواند یکی از نشانه‌های آن باشد. البته این امر مطلق نیست و ممکن است کسی برای ظاهر سازی یا هر نیت نادرست دیگری، درون ناپاک خود را در ظاهری زیبا مخفی کند؛ بنابراین همه چیز را از ظاهر نمی‌توان تشخیص داد اما ظاهر، یکی از نشانه‌های تشخیص است.

۴ حجاب به این است که دل‌ت پاک باشد؛ به ظاهر که نیست!

این حرف شما خیلی خوب است اما کامل نیست. فکر کنید که به رستورانی رفته‌اید و غذا سفارش داده‌اید. وقتی غذا را برای شما می‌آورند، ببینید که ظرف آن کثیف است، همه چیز با هم مخلوط شده و در مجموع غذا اصلاً شکل خوبی ندارد. شما نسبت به آن غذا چسبی پیدا می‌کنید؟ حالا هر مقدار هم که صاحب رستوران توضیح بدهد که ظاهر مهم نیست، من بهترین برنج و مرغوب‌ترین گوشت را با بهترین روغن و زعفران در این غذا به کار برده‌ام ولی اکثر افراد میلی به خوردن این غذا نخواهند داشت. حتماً

باطن هر چیز مهم‌تر از ظاهر آن است اما این امر به‌معنای بی‌اهمیتی ظاهر نیست. و یک نکته دیگر که باید به آن توجه کنیم این است که آیا دل پاک کسی که امر درونی است، باید نشانه‌های بیرونی هم داشته باشد یا خیر؟ یعنی می‌شود کسی دلش پاک باشد اما هر گناهی را انجام دهد؟ هر رویلی داشته باشد؟ و از هیچ عمل بدی دوری نکند؟ اگر چنین چیزی ممکن باشد پس دل ناپاک چه نشانه‌هایی خواهد داشت؟ اگر مقداری بیشتر فکر کنید شما هم متوجه می‌شوید که ظاهر عقیفانه و با حجاب، می‌تواند نشانه‌ای از حیای درونی و پاک‌ی دل داشته باشد.

۵ گشت ارشاد تا امروز چه کسی را با حجاب کرده است؟

کار گشت ارشاد دفاع از حق الناس است؛ چیزی فراتر از حق‌الله. حجاب فردی، تکلیف شرعی و حق‌الله است ولی وظیفه نظام، دفاع از حق الناس است. اشتباه سؤال کننده این است که تصور می‌کنند رفتار قهری برای اصلاح بدحجاب است. آن نیز هست ولی اولویت اول نیست. برخورد قهری برای صیانت از جامعه دینی است. قوانین حکومت باید به‌نجوی باشد که نه تنها اهل حجاب احساس غربت نکنند، بلکه فضای اجتماعی نیز به‌خودی خود مشوق آنها باشد. قانونی شدن حجاب یکی از روش‌هایی است که فضای اجتماعی را با خواست درونی اهل حجاب، هماهنگ می‌کند.

۶ اگر حجاب و عفاف موجب رشد جامعه می‌شود، چرا کشورهای غربی با وجود اینکه حجاب ندارند پیشرفت‌های بیشتری نسبت به جمهوری اسلامی داشته‌اند؟

اول اینکه پیشرفت‌های کشورهای غربی دلایل دیگری دارد. از مهم‌ترین آنها چندصدسال استعمار کشورهای آسیایی، آفریقایی و آمریکای جنوبی است. مشهور است پرتغالی‌ها آنقدر از آفریقا طلا غارت کرده بودند که طلا در آنجا بی‌ارزش شده بود! یا اینکه کشور اسپانیا ۴۶ میلیون جمعیت دارد ولی ۵۰۰ میلیون نفر به زبان اسپانیایی صحبت می‌کنند! چون سال‌ها آمریکای لاتین تحت استعمار آنها بودا یا نیمی از آفریقا به زبان فرانسوی صحبت می‌کنند چون مستعمره آنها بوده‌اند!

با بریتانیا به قدری مستعمراتش را گسترش داد که مدعی شد آفتاب در آن هرگز غروب نمی‌کند! (یعنی از غرب تا شرق در تصرف آنها بود!) و قرن‌ها با چپاول دیگر ملت‌ها، خرج کردند تا کشور خودشان را آباد کنند و از طرفی با کارشکنی مانع پیشرفت کشورهای غیرمسو می‌شوند؛ مثل تحریم یا ترور دانشمندان و هر خرابکاری دیگر. با این همه به تأیید پایگاه استنادی

بین المللی، ایران سریع‌ترین رشد علمی را در جهان داشته و در بین ۲۵۰ کشور به رتبه ۱۶ رسیده است. البته بعضی ویژگی‌های مثبت مثل نظم، سخت‌کوشی، کار دقیق و مثالهم هم در پیشرفت کشورهای غربی مؤثر بوده است ولی از قضا آنچه باعث از هم گسیختگی، افسردگی و انحطاط اخلاقی است، رعایت نکردن احکام الهی است. مثل آزادی‌های افراطی، مصرف الکل، لذتگرایی و... مقصود اینکه پیشرفت یا پسرقت یک کشور موفقه‌های بسیار زیادی دارد.

به استناد منابع غربی، ارزش‌های اخلاقی که با متغیر حجاب ارتباط دارد، از قضا به کمترین حد رسیده‌اند. به‌عنوان مثال، طبق گزارش بین‌المللی Map Family World کشوری مثل فرانسه نزدیک به ۶۰ درصد تولدهای آن خارج از خانواده است. در برخی مدارس شهرهای اروپایی مثل هامبورگ آلمان، اگر دانش‌آموزی پدرش مادرش معلوم باشد، مایه تفاخرش است! غرب به قدری پیشرفت کرده که با حیوان و اشیاء هم ازدواج می‌کنند!